خودش فرار نموده اند نادر افشار قدرت حکومت اورا تصرف
نموده اند مقصد از تذکر جریان فوق فقط و فقط همیت
جرگه ها بودند که پادشاها افغانها مانند کوتهک ها سترنج جا ی
نشین یک دیگر نسبت شده اند

اهمیت جرگه قبائیل ابدالی

قبایل ابدالی ها که نسبت تشدد صفوی از ساحیه تسلط حکومت صفوی او ا رکه فرار گردیده در مناطق هرات کرد آمده جمع شده در بین خود اتحاد واتفاق نمودند جرگه رادایر حکومت مستقیل درهرات تشکیل وتأسیس نمودند .

حیات سلطان و عبدالله خان پسر شان قبلاً نسبت رقابت ومخالفت دشمنی دولتخان پدر زمان خان بایک تعداد اقارب خود به ملتان فرار نموده بودند قبایل ابدالی به اتفاق زمان خان درجرگه فیصله نموده اند آنها را از ملتان خواسته عبدالله خان را به صفت مشر و واکدار رئیس حکومت مستقیل خود ها انتخاب نموده اند بعداً عبدالله خان از سفر یسته شدن سال حکمروائی نسبت کشته شدن اسدالله خان پسر ش درجنگ تن به تن با شاه حسین هوتکی در نواحی دل ارام فراء اعصاب خود را از دست داده از وظیفه ریاست حکومت مستقیل استغفا نموده اند . بعداً جرگه مشران اقوام قبائیل دایر زمان خان پدر ـ

احمد شاه بابا را جای نشین عبدالله خان بحیث رئیس مستقیل حکومت قبایل تعین و انتخاب گردانیده.

بعد از سه سال سفری دوره ریاست حکومت مستقیل زمان خان وفات بعداً جرگه مشران اقوام قبایل دلپسیر ذولفقار خان پسر زمان خان عوض پدرش زمان خان بحیث رئیس حکومت مستقیل قبایلی انتخاب نموده اند مقصد که از سال (۱۷۱۷) الی (۱۷۳۱) در طول (۱٤) سال جریان حکومت مستقیل ابدالی ها در هرات چندین نفر رئیس ها مستقیل خودها که عبارت عبدالغنی خان الکوزی الله یار خان وغیره بوده توسط جرگه ها مشران و نمایندگان قومی خودها جای نشین یک دیگر تعین و انتخاب گردانیده. و حین که نادرافشار در ایران بروز نموده.

بعد از جنگ و مقاله طولانی بین قواء نادرافشار و قبایل ابدالی صلح صورت گرفته استقلال حکومت قبائل ابدالی سلب الله یارخان رئیس مستقیل حکومت قبائل بوظیفه اش

به یاست حکومت هرات تحت تسلط حکومت نادرافشا
گماشته شده اند -

جرگه مشهور قرن هجده

نادر افشار که بعد از (۱۱) سال حکمروائی خود بالای ایران وافغانستان کشته شده افغانستان بدون زعیم وبی سرنوشت مانده نورمحمد خان غلجای قوماندان وردو غلجای واحمدخان سپاسالار اردو ابدالیها که در ایران بودند نسبت تعین سرنوشت ملت افغانستان وارد قندهار گردیده باساس تقاضای نورمحمد خان غلجای وغیره مشران قومی جرگه بزرگ را در نادر اباد شیر سرخ در قلعه نادر افشار در نواحی قندهار دایر (۹) روز جرگه دوام نموده در جریان جرگه اکثر مشران مقتدر قومی تقاضای بادشاه داشته ، مانند موسی خان اسحق زی محبت خان پوپلزی ، نورمحمد خان غلجای ، نصرالله خان نورزی غیره وغیره که هرکدام که یکی دیگر خودها را نفع مینمودند

در روز نهم به صابرشاه پسر شاه ولایخوار کابلی که یک شخص بی طرف ملنگ روحانی اعضاء جرگه را به حیث حکم اختیار دار تعین کرد ایشان صابرشا احمدخان را به صفت بادشاه انتخاب خوشه جو را عوض تاج در دستار احمد خان ابدالی که

دارای شخصیت عالی بوده گرچه رشته قومی نسبتاً در مقابل محبت خان وغیره ضعیف بوده اما با استناد لیاقت شخصی مورد پسند عامه بوده نهاده ومبارکی پادشاه برای شان داده مورد قبول عامه واقع گردیده که احمد شاه بابا باساس کفایت ولیاقت وشجاعت خود لقب بابا را حاصل در (۲۷) سال پادشاهی خود ۱۰ مرتبه بالای هندوستان تاخت وتاز نموده فاتح پانی پت وفاتح دهلی گردیده که کارنامه های احمد شاه بابا باعث افتخار همه افغان ها وبلکه همه مسلمانان بوده ومیباشد.

مطلب ومقصد از جریان دستور العمل جرگه بوده که مشکل ملت حل وزیم صحیح انتخاب گردیده نشده است وبس

با احترام

جرگه مشهور قرن نوزدهم

باعث درباره جرگه مشهور قرن نوزده به تفصیل ذیل ذکر میگردد

در دوره شاه شجاع که قوای عظیم انگلیسی به سرکرده گی مکناتن درافغانستان موجود بوده باساس خواهشات شاشجاع ازطرف مجاهدین غیور باشامت مبارزه جهاد در مقابل قوائی انگلیسی شروع انگلیس ها با شکست مطلق مواجه گردیده . انگلس ها ندامت دلالت خود در افغانستان نشان داده .

بارهبران مقتدر ملی متارکه بمیان آورده (۱۲) فقره تعهد نامه درباره خروج قوای خود ازافغانستان امضاء نموده اما مکناتن مکار فریب بازی دادن رهبران مبارزین درنظر داشته به بهانه این وآن چل وفریب میخواست که افغان ها را فریب داده دربین رهبران نفاق را تولید برای بقاء قوای خود در افغانستان زمینه سازی نموده باشد

به سردار محمد اکبرخان در تماس شده پشنهادات
وعده های فریب دهنده عجیب وغریب داده
سردار محمد اکبرخان که یک شخص مسلمان
واقعی مجاهد حقیقی بوده به چل وفریب انگلسها
بصورت صحیح ملتفت بوده برای ثبت بیشتر فریب ودروغها انگلس
تماس وارتباط خود را به مکناتن خبیث زیادتر نموده
مکناتن به تماس سردار محمد اکبرخان فریب
خورده مطمئن گردیده که سردار محمد اکبرخان تحت تاثیر
وعده های فریب دهنده من در اورده ام قرارداد دیگر
مغیر قرارداد اولی امضاء کرده گی خود توسط سردار
سلطان احمدخان به سردار محمد اکبرخان فرستاده -
وعده های چرب چرب نموده درضمن تقاضا و-
خواهش دستگری نائب امین الله لوگری بدست دادن
بقوای انگلس نموده سردار محمد اکبرخان درباره فریب
تثبت چل وشیطانی انگلس ها با نائب امین الله -
مصلحتی بودند سردار محمد اکبر مکناتن را خوب تر
مطمئن ساخته قرار داد ها دور انکه مکناتن در دشت
شرط مذاکرات روبروی بل مواجعه یا مشران اردو

انگلس ها و رهبران مبارزین در میان گذشته
مکناتن به فکر خام خود مطمئن شده بوده که سردار
محمد اکبرخان تحت تاثر وعده ها عجایب و غرایب
فریب دهنده مایان آمده شرط مذاکرات را
قبول بتاریخ (۲۳) دسمبر (۱۸٤۱) مکناتن و
چند نفر مشران اردو انگلس ها به یک قطعه سوار
از قشله که اردو انگلس دران مستقر و محاصره بوده
برامده به تخمین (۶۰۰) قدم در جوار د قشله به سمت
قلعه محمود خان در یک میدانی که جای مذاکرات تعین
شده رفته درحالیکه سردار محمد اکبرخان، سردار سلطان
سلطان احمد خان، محمد شاه غلجی، دوست محمد خان
خدا بخش خان و مومن خان و محی الدین غلجی و چند نفر
دیگر در اینجا بالای چادر همراه کرده نشسته انتظار آمدن مکناتن
حاضر بودند عین که مکناتن و همرای شان امد روی
زمین بالای چادر که هموار شده بود روبروی
سردار محمد اکبرخان نشسته مذاکرات شروع گردید
سردار محمد اکبرخان تماماً دروغ گوی فریب دادن
و نیرنگهای قسماقسم انگلس ها و مکناتن

وقرار داد دورنکه مغیر هم دیگر را یکایک بیان نموده که مکناتن بکلی لاجواب ایرت مانده سردار محمّد اکبرخان گفت که دیگر بوعده ها وقرار دادهای شما اعتماد نیست تنها وتنها یک راه باقی و موجوداست که شما نزد مایان گروی کان باشید عین که قوه ئی انگلس از افغانستان خارج شد شمارا به هندوستان عزام خواهم کرد سردار محمّد اکبرخان مکناتن از دستش گرفته طرف کابل کش نموده دست دیگرشان سردار سلطان احمد خان گرفته کش مکش شروع کرد میخواست که مکناتن رازنده برده طور گروی کان نیگاهدارد .

مکناتن مقاومت نموده اند گارد مکناتن که صحنه را مشاهده نموده اما قبل از وقوع دست اندازی همراهان سردار محمّد اکبرخان گارد وهمراهان مکناتن به مهارت جدی خلع سلاح گردانیده بودند که توان فیر واقدام بل مقابل نداشته درصورت که مکناتن مقاومت نموده از رفتن عیماء ورزیده توسط سردار محمّد اکبرخان وسردار سلطان احمدخان

به قتل رسانیده و همراهان مکناتن نیز را قتل نموده یکنفر کپتان انگلس را زنده با خود برده اما بعداً رهبران ونماینده‌گان ملی و اشخاص مقتدیر در قلعه محمودخان کابل جمع شده در سال (۱۸٤۱) یک جرگه بنام جرگه انقلابی دایر درآن فیصله وتصویب صورت گرفته که قوی انگلس ها مطابق قرارداد اولی در ضرب سه ماه حتمی از افغانستان خارج گردد یک کاپی تصویب و فیصله جرگه به قشله اردو انگلس ارسال درصورتیکه مکناتن کشته شد عوض اش کدام انگلس دیگر موظف فیصله و تصویب تصمیم جرگه را که به قشله اردو انگلس ارسال شد قوماندان اردو انگلس ها که عوض مکناتن موظف شده فیصله را قبول نموده .

تصمیم برآمدن قوای خود را گرفته اخراً انرا عملی نموده عین که انگلس خارج شدن هفنده هزار عساکر وسپاه خود را از کابل شروع و حرکت نموده مورد حمله مجاهدین غیور باشهامت افغانستان قرار گرفته تماماً سپاه انگلس شکار مجاهدین وغازی ها گردیده عموماً قوای مذکور را تباه و سلاح وسامانشان به غنیمت گرفته

شده از جمله هفده هزار سپاه تنها یک نفر داکتر بریدن
که اینهم زخمی گردیده بود خاص نسبت اگاهی سپا دیگر
انگلس ها که در جلال اباد مستقر بوده اند رها شده
درجلال اباد رسیده متباقی قربانی در راه کابل وجلال اباد
شده اند این هم جریان و نتائیج مثبت جرگه عنعنوی
بوده که سپای انگلس تباو اتحاد مجاهدین را
فراهم گردانیده اند

ماخذ ص ۱۷۷ نودی مارک تالف میرزا عطا محمد
(۵۵۹) افغانستان مسیر تاریخ

لویه جرگه مشهور قرن نوزده هم

امیرشیرعلی خان بتاریخ (۱۲) جون (۱۸٦۳) در هرات بعد از مرگ امیر دوست محمد خان پادشاهی خود را اعلام نموده گرچه در مقابل درکابل سردار محمد افضل خان نیز پادشاهی خود را اعلام نموده که در یک اکلیم دو پادشاه موجود گردیده امیر شیرعلی خان بعد از اعلام پادشاهی خود قوای عظیم طرف کابل برای اشغال کابل سوق نموده قبل از رسیدن قوای امیرشیرعلی خان در نواحی کابل سردار محمد افضل خان فوت عوض اش محمد اعظیم خان برادر دیگرش درکابل پادشاهی اعلام داشته در مقابل قوای امیرشیر علی خان بارد و خود برامده در حصه شش گاو ورد یگ بهم مقابل گردیده در نتیجه قوای محمد اعظم خان شکست نمود.

محمد اعظم خان و عبد الرحمن خان برادرزاده اش
در حالیکه قوای اش شکست نموده از طریق زرمت پکتیا
به هندوستان فرار نموده که از انجا محمد اعظم خان
طرف ایران عبد الرحمن طرف بخارا رفته اند امیر
شیرعلی خان کابل را اشغال نمود

در اثنا، سید جمال الدین افغان یکی از مشاورین
دربار امیردوست محمد خان بوده باوجودیکه ولی
عهد نمودن امیرشیرعلی ازطرف امیردوست محمد خان
بمشوره سید جمال الدین افغان صورت گرفته اما
امیر شیرعلی خان در اشتباه که سید جمال الدین
با محمد اعظم و عبد الرحمن خان ارتباط نداشته
باشد .

امیرشیرعلی خان سید جمال الدین افغان را
به ترک وطن توصیه نموده سید جمال الدین
توصیه امیرشیرعلی خان را قبول ترک وطن
اختیار نمود اند .

درعین حال امیرشیرعلی خان دو برادر سردار
محمد امین و سردار محمد اشرف خان داشته

که سردار محمد امین خان که در وقت پدر خود امیر دوست محمد در قندهار حاکم موظف شده بود برای امیر شیر علی خان اعتنا نداشته امیر شیر علی خان یک جرگه دوازده هزار نفری نمایندگان اقوام روحانیون غیره وغیره راجمع نموده بنام لویه جرگه جرگه دایر نموده که از آن وقت بعد نام لویه جرگه را به جرگه عنعنوی نهاده بنام لویه جرگه مسمی گردیده.

درلویه جرگه مذکور فیصله گردیده که برای محمد امین خان اخطار داده شود که ازبی اعتنائی منصرف گردد اصلاح شود که بعد از اخطار سردار محمد امین جان اصلاح نگردید بعداً باساس تصویب لویه جرگه توسط قوای مغلوب گردانیده اند بعداً امیرشیرعلی خان از رقیبها خود فارغ شد جرگه عنعنوی بوده که دائر چون ۱۲ دوازده هزار نمایندگان ملت دران اشتراک ورزیده بنام لویه جرگه یاد آوری شده بعد از آن جرگه با همیت عنعنوی ملی بنام لویه جرگه یاد آوری شده ومیشود.

لویه جرگه دیگر قرن نوزدهم

درزمان پادشاهی امیر شیر علی خان که انگلس ها
درهندوستان مستقر ارزو مداخلت در امورافغانستان
داشته باساس کفایت امیرشیرعلی خان هیچ نوع جرات
فعّالیت در داخل افغانستان کرده نتوانسته دراخیر۔
دوره امیر شیرعلی خان تجویز دخالت مستقیم افغا۔
نستان را شروع قوای عظیم خود را داخل سرحد نموده
که سرحد افغانستان الی پنج اب بوده زیراکه لاهور در ب
گورنر حکومت افغانستان حکم روای داشته
عین که قوای مذکور داخل سرحد گردیده امیرشیرعلی خان
یک جلسه عام راجمع ودایر نموده درجلسه برای مردم
خطاب نمودندکه انگلس ها از افغانستان دست بدار
نمی شوند برای من اجازه بدهید که از طریق حکومت تزار
روسیه رفته انگلس ها را به سلطه بین المللی رسوا
نمایم مردم جمع شده جلسه عام برای امیرشیرعلی خان

در مقابل نطق شان گفت که شما تشویش نکنید
نروید مایان با انگلیس ها مقابله بل المثل میکنم
امیرشیرعلی خان خشم الود صدا، نموده که شما
نمی فهمید من که چزی که میگویم صحیح است درحالیکه
مرخ مینگارد که امیرشیرعلی خان نمی فهمید مردم می
فهمید صحیح میگفت چون امیرشیرعلی خان به رفتن
خود اسرار ورزیده مردم جمع شده مجبور شده
از نزدش خواهش نمود در صورت که شما مروید
پسر خود سردار محمد یعقوب خان را برای مایان
موظف و اختیار دار تعین کنید همان بود که
سردار محمد یعقوب پسر امیرشیرعلی خان باساس
غضب مخالفت پدرش هفت سال در سیاچای
زندانی بود از زندان کشیده بحیث والی کابل وکیل
پادشاهی خود تعین نمود امیرشیرعلی خان از طریق
مزارشریف عزم رفتن روسیه نموده حینکه در مزارشریف
رسید جنرال فضل محمد خان که درآنجا قوماندان فرقه
مزار بوده برای امیرشیرعلی خان اجازه رفتن ازان جا
نداده گفت در مقابل انگلس مایان مقابله مینمائیم

امیر شیر علی خان درآن جا مریض و وفات نموده سردار
محمد یعقوب خان جای نشین پدر خود پادشاه شد چون
سردار محمد یعقوب خان هفت سال در زندان سخت
زندانی بوده عقل و شعور خود را از دست داده یک
کالبوت بی شعور گشته فکر دماغی اش محو گردیده
بود انگلس که یک شخص ساده بی اراده ضعیف در راس
حکومت کابل دریافت نموده چانس طلاهی برایش
معیا شده انگلس سردار محمد یعقوب خان را مانند
یک طفل بازیچه خود قرار داده در سرحدات هندوستان
دعوت نموده معاهده کندمک را بالایش امضاء وبعد
ازچند وقت سوق الجیشی قوای عظیم خود را در افغانستان
عملی نموده سردار محمد یعقوب خان ساده که از معاهده
کندمک برگشت نموده عموماً عسکر را (٦) ماه معاش
پیشه‌گی داده بصورت قطعی رخصت وترخص نموده
افغانستان فاقد قوای عسکر و بی دفاع گردانیده
انگلس موقع را غنیمت دانسته قوی عظیم اردو خود را
به سرکرده‌گی جنرال رابرتس وارد افغانستان نمود ـ
سردار محمد یعقوب خان ساده برای استقبال

انگلس ها در خوشی لوگر رفته درانجا ازطرف سرپرست قوای انگلس دستگیر و نظربند گردیده بعداز چند وقت نظربندی به هندوستان فرستاده قوای انگلس ها کابل را اشغال نموده جنرال مذکور نسبت دستگیری محمّد یعقوب خان و اشغال کابل یک رتبه ترفع و مدال طور مقافات گرفته عوض انتقام گیری مکنانتن بالاحصار کابل را در داده آتش زده مجاهدین غیور افغانستان مبارزه جهاد را در مقابل قوای انگلس ها شروع جنگ های شدید از هرطرف بوقع پیوسته قوای انگلس را مجبور عموماً درقشلهٔ شیرپور جمع شده از طرف مجاهدین محاصره گردیده رهبران مجاهدین جنرال محمد جان خان وردک ، ملادین محمّد مشک عالم صاحب غزنوی ، محمد عثمان تگاوی ، میربچه خان شمالی وال ، محمّد کریم کُدامانی ، غلام حیدرخان چرخی وغیره دراس سرکرده گی عمومی مجاهدین فعالیت داشتن میرغلام قادر اُپیانی درچهارکار شمالی مردم را به دول و سُرنی جمع نموده تشویق وسوق جهاد مینمودند .

زیورات طلای و نقره یی را از زن ها و مردم ها طور کمک اعانه جمع نموده برای کار بار خرید و فروخت اشیائی ضرورت مردم منطقه و ضرورت احتیاج مجاهدین سکه میزنند ، به سکه نوشته میکرد که میکنم دیوانه گی تا بر سر غوغا شود

سکه بزر میزنم تا صاحبش پیدا شود .

انگلس ها از طرف مجاهدین تباه گردیده در محاصره نهایت ذیق قشله در شیرپور قرار داده شده بود .

انگلس بکلی از اقدام داخلت خود در افغانستان بکلی نادیم در تدارک وراه گریز تجویز خارج شدنی قوای خود از افغانستان بودند برای افغان اعلان نمود که ما یان از اقدام دخالت خود نادیم پشیمان میباشم شما هرکس را که پادشاه انتخاب مینماید اختیار دارید مایان کار نداریم برای مایان اجازه برامدن بدهید که از خاک افغانستان خارج شویم چون موقع عین اعلان انگلیس شدت سرماه زمستان بود حینکه در اوائل بهار سال (۱۸۸۰) که هوا قدر گرم و مساعد شده نماینده گان اقوام قوماندانان مجاهدین

صفحات شمال جنوبی وصفحات غربی ومرکزی در غزنی جمع گردیده اند.
یک جرگه مقتدر را درمرکز غزنی دایر چند روز مسلسل جرگه را جریان داده جر باعث زیات صورت گرفته درحالیکه اشخاص مقتدر مانند ملا مشک عالم صاحب که برعلاوه برخورداری مجاهدین ومردم منطقه پنجصدنفر علما، برجسته پروان داشته محمد جان خان وردک که جنرال برحال بوده و از پشوانی تماماً اقوام وردک برخوردار بوده هقضا، محمد عثمان خان صافی میر بچه خان، غلام حیدر خان چرخی غیره وغیره که هرگدام پشتوانی قوم ومجاهدین برخوردار وایستادهای شخصی نیز دارا بودند اما ادعاء ـ پادشاهی را نداشته در اخر جریان جرگه دایرشده فیصله نموده که پادشاهی حق ورثه امیرشیرعلی خان بوده به انها سردار والا محمد ایوب خان ویا سردار محمد یعقوب خان ویا کس دیگر ورثه مذکور را دعوت وپادشاهی افغانستان برای شان سفرده شود درعین موقع امیرعبدالرحمن خان از روسیه وبخارا آمده مبارزه را شروع اعلان یک نظام اسلامی درافغانستان وخارج نمودن قوای انگلسی نموده

اند که مورد قبول و مردم ملت واقع شده اخراً قدرت
راکسب پادشاه افغانستان گردیده اند مطلب که جرگه
عنعنوی مطابق اساسات ملی دایر و فیصله خود تصویب
فیصله نموده اند لویه جرگه وظیفه خود بصورت صحیح
انجام نموده واپس مرخص گردیده .

لویه جرگه های قرن بست

لویه جرگه امیر امان الله خان

وقتیکه امیر امان الله خان بعد از فوت امیر حبیب الله خان
پدر خود زمام قدرت مملکت را در دست گرفت پادشاهی
خود علام افغانستان که تحت تسلط انگلیسها بوده امان الله
خان در مقابل انگلیسها قیام قوای عسکری را در سرحدات
هندوستان سوق مبارزه را شروع حتی شهر تل
به سرکرده گی محمد نادر شاه فتح گردیده اند انگلیسها
پیشنهاد متارکه نموده در نتیجه استقلال افغانستان
مستقیل گردیده بعداً امان الله خان لویه جرگه
عنعنوی ... عوت در سال ۱۹۱۹ ، در جلال اباد دایر
دران (۸۷۲) نفر اراکین نماینده گان ملت علما
روحانیون اشخاص با همیت ملی اشتراک ورزیده
لویه جرگه بعد از صدور فیصله و نافذ نمودن قانون
مملکت واپس مرخص گردیده اند بعداً در دوره پادشاهی
امان الله خان وقتیکه در ممالک غربی سفر نموده قرارداد ها

انکشافی وغیره وغیره با دو دل غربی نموده نسبت اگاهی و مطلع ساختن ملت از فعالیتهای تطبیق پروگرام و حصول منظوری قراردادها ازطرف ملت اراکین لویه جرگه را دعوت در سال (۱۹۲۹) در پغمان دایر لویه جرگه موصوف بعد از صدور فیصله راجع به تطبیق پروگرام ها طبق عنعنه ملی واپس مرخص گردید ه

لویه جرگه

در دورهٔ اعلیحضرت محمّد نادرشاه

وقتیکه حکومت امان الله خان توسط حبیب الله بچه سقاو سقوط افغانستان در معضله کشمکش جال وجنجال واقع گردیده محمّد نادرشاه درفرانسته بوده از انجا از طریق سرحدات هندوستان پاره چنار وارد افغانستان گردیده .

به همکاری مردان دلیر غیور پکتیا وسایر ملت افغانستان را از معضله رهائی داده محمّد نادرشاه به صفت بادشاه انتخاب در افغانستان امن و امان برقرار گردیده .

از طرف اعلیحضرت محمّد نادشاه اراکین لویه جرگه نسبت تثبیت قانون مملکت دعوت در سال (۱۹۳۱) طبق عنعنه ملی دایر لویه جرگه دعوت شده طبق معمول بعد از انجام صدور

فیصله وتصویب درباره نافذ نمودن قانون مملکت که در ان بوجود آمدن ونافذ شدن شورای ملی نیزشامل بوده ، واپس مرخص گردیده اند

لویه جرگه

که نسبت جنگ دوهم جهانی

در جریان جنگ دوهم جهانی (۶۰) نفر مشاورین المانی در امور انکشافی ملت سرگرم فعالیت بود متحدین جنگ دوم جهانی که عبارت از شوروی و انگلیس مقیم هندوستان از دولت افغانستان تقاضای تسلیم دادن مشاورین المانی داشته در عین حال انگلیسها تقاضای عبور قوای خود از طریق افغانستان در سرحدات شوروی نسبت جلوگیری عبوری قوای شوروی و هم در عین حال شوروی ها تقاضای عبوری قوای خود در سرحدات هندوستان نسبت جلوگیری قوای انگلسها داشته از طرف اعلیحضرت محمد ظاهر شاه اراکین لویه جرگه را دعوت طبق معمول عنعنوی در سال (۱۹۴۱) دایر و لویه جرگه در رد و رفیصله خود عبوری قوای طرفین در خاک مقدس افغانستان ممانعت قرار داده اعزام مشاورین المانی به صفت مهمانان ملت طور محفوظ به وطن اصلی اش تصویب نموده .

لویه جرگه بعد از تصویب و رد و رفیصله واپس مرخص گردیده اند.

لویه جرگه سنه ۱۹۴۹

درسال سنه(۱۹٤۹) نسبت اختلافات مرزی افغانستان وپاکستان مشکلات واقع گردیده ازطرف اعلیحضرت محمّد ظاهرشاه لویه جرگه دعوت طبق معمول عنعنوی دایر دران ازطرف لویه جرگه سیاست حکومت را قابل حمایت قرارداده شده قراردادهای که قبلاً دربین حکومت ها نام نهاد افغانستان وانگلیسها که درهندوستان سابق منعقد بُوند، منسوخ قرارداده شده.

لویه جرگه بعد از تصویب صدورفیصله واپس مرخص گردیده اند.

لویه جرگه سنه (۱۹۵۵)

در سال (۱۹۵۵) بار دیگر در بین پاکستان و - افغانستان نسبت متنازعه مرزی پاکستان و افغانستان مشکلات در وقت صدراعظمی سردار محمد داؤد رخ داده از طرف اعلیحضرت محمد ظاهر شاه اراکین لویه جرگه ملی دعوت در وقت معینه طبق معمول عنعنوی دایر لویه جرگه بعد از غور عمیق تصویب و صدور فیصله آراکین وا پس مرخص گردیده در عین حال سردار محمد داود صدراعظم وقت از موقع استفاده نموده.

درحین جریان لویه جرگه اعتماد و موافقه اراکین ملت نسبت خریداری و بدست آوردن سلاح شوروی نیز حاصل نموده اند

اخذه (۳۲) افغانستان در مسیر تاریخ

لویه جرگه سنه ۱۹۶۴،

در سال ۱۹۶٤، از طرف مقام سلطنت شخصی اول مملکت که عبارت از اعلاحضرت محمد ظاهر شاه بادشاه وقت تصمیم بوجود آوردن دیموکراسی واقعی در افغانستان گرفته شد سردار محمد داود صدر اعظم وقت که از جمله اقارب نزدیک اعلاحضرت محمد ظاهر شاه بوده از مقام صدارت استعفاء نموده لویه جرگه ملی را دعوت نموده.
که درآن اعضاء شوری و مجلس عیان بانداول شوری ملی یک یک نفر دیگر از هر ولسوالی و مراکز ولایات دعوت علاوه از ان سیاست دانان حقوق شناسان اشخاص مقتدیر علما و روحانیون مدبرین ملی - اشتراک ورزیده درحالیکه جریانات لویه جرگه مستقیماً توسط امواج رادیو پروکتاس وانتشار میگردید لویه جرگه دایرشده بعداز غور عمیق تبدیل و تغیر درمساویده مرتب شد قبلی بعداز صدور فیصله وتصویب ونافذ نمودن قانون اساسی مملکت طبق معمول عنعنوی ملی واپس مرخص گردیده اند

بسم الله الرحمن الرحیم

باساس هدایت قرآنی افغانها

جرگه یا لویه جرگه یک پدیده خاص عنعنوی هزار ساله تاریخی اورگان مقتدیر با اهمیت اجتماع ملی افغانها بوده که در طول تاریخ طبق روحیه اسلامی مطابق هدایت ایات مبارکه قرانی (وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ) مصیبتهای بس مهم مشکلات ملی ومملکتی خودها را توسط جرگه ویا لویه جرگه حل وفصل گردانیده اند خصوصاً در حالیکه ملت سردوچار تاقسد زئیم بوده جرگه ویا لویه جرگه را وسیله رفع مشکلات گردانیده شده اند گرچه تشکیل آن بیست و ساده بوده اما محتویات اهمیت معنوی آن مهم بوده فیصله ها لویه جرگه به تمام معنی قاطع ودستورالعمل ملی وآئین قابل حقیقی وموجب احترام ملت پنداشته شده خصوصاً درحالی اضطراری لویه جرگه دایر نموده ومینمایند هر فیصله تصویبی لویه جرگه مورد اعتماد واطمنان مطلق وقبول عموماً

جرگه دوره ریاست جمهوری سردار محمد داود

سردار محمّد داود وصدراعظم برحال افغانستان بوده درسال ۱۹٦٤ که ازطرف مقام سلطنتی تصمیم بوجودامدن دیموکراسی گرفته شد .
سردارمحمد داود ازمسند مقام صدارت استعفا ،نمود قانون اساسی درسهم دیموکراسی توسط لویه جرگه ملی تثبت ونافذگردیده که درآن اقارب پادشاه مملکت از مهقب های سیاسی محروم گردانیده شده اند که دران جمله سردارمحمدداود نیزشامل بوده ، سردارمحمّد داود ازیک طرف وغده محرومیت خوداز مهقب سیاسی درمقابل اعلیحضرت محمّد ظاهرشاه گرفته وهم سردارمحمد داود خود را سیاست مدار پنداشته درعین حال شایق جاه وجلال بوده متوجّه

تپ وتلاش بدست آوردن قدرت بوده همان
بودکه از موقع غیابت اعلیحضرت محمد ظاهرشاه
که در سفر طولانی بخارج مملکت رفته بود استفاده نموده
اند به همدستی چند نفر صاحب منصبان کودتا نموده
قدرت مملکت را در دست گرفته شاهی مشروطه
را به جمهوری تبدیل در سال (۱۹۲٤) لویه جرگه نسبت
تثبیت قانون جمهوری وانتخاب رئیس جمهور را دعوت
وطبق عنعنه دایر درآن بعد از تثبیت ونافذ
شدن قانون جمهوری انتخاب سردار محمد داود به
صفت رئیس جمهور صورت گرفته بعداً جرگه وا ش
مرخص گردیده اند .

ممثله لویه جرگه مجاهدین

درجریان جهاد اسلامی در مقابل ملحدین خلق وپرچم وقوای شوروی دربین تنظیم ها رهبری جهادی ومجاهدین که درابتداء شش تنظیم اسلامی نسبت رهبری جهاد در پشاور پاکستان بوجود امده بود مجاهدین و مهاجرین افغانی را هرکدام درحساب متعلقین خودها در اورده بودند که سبب پراگنده ونفاق مجاهدین باشهامت غیور افغانستان گردیده اند درجریان جهاد سال اول یک تعداد اشخاص هالی درک وشعور افغانستان که عبارت ازمشران ونمایندگان اقوام قوماندانان ومؤسسین جهاد اسلامی درپشاور امده کرده اند از پراگنده گی تفریق بودن مجاهدین مبارزین جهاد اسلامی درتنظیم های شش دسته رهبری جهاد تشویش زیاد داشته درصدت تجویز اتحاد وحدت مجاهدین ومهاجرین تاب تلاش را شروع چون ابتدائی جهاد و ورود مهاجرین به پاکستان وغیره ممالک بوده بی اتفاقی و پراگنده گی مجاهدین مهاجرین نهایت شکل

وناگوار پنداشته یک پشنهاد مفصل را به کمشنری که برای امور مهاجرین ومجاهدین از طرف مقامات پاکستانی بوجود امده بودند تقدیم موجودیت شش تنظیم ذیل عبارت :

۱- ازمحاذ ملی اسلامی افندی گیلانی صاحب
۲- جبهه ملی نجات مجددی صاحب
۳- حرکت انقلاب اسلامی محمدنبی صاحب
٤- حزب اسلامی حکمتیار صاحب
۵- حزب اسلامی خالص صاحب
٦- جمعیت اسلامی ربانی صاحب

از مقام کمشنری موصوف خواهش شد که موجودیت شش تنظیم فوق برای پیش برد جهاد اسلامی که درمقابل دشمن واحد ومقصد واحد یعنی برای ازادی ملت واحد مبارزه جهادی شروع گردیده موجودیت شش تنظیم جهادی که تفرقه وپراگندگی مجاهدین را ایجات نموده که سبب پس مانی وشکسته گی جهادی اسلامی شده و میشود ملت دوست واسلامی پاکستانی که باساس همدردی

وبرادری اسلامی پنج میلیون مهاجر را پناه داده
جهادی درخاک مقدس پاکستان رهبری میگردد
غم شریکی وهمدردی قابل قبول برده ومیباشد
اما موجودیت تنظیم کثیرکه سبب نفاق وشقاق مجاهدین
ومهاجرین افغانی گردیده ومیگردد وقابل تحمل
افغانها وملت اسلامی پاکستان وسزاوار رویه
دوستی مخلصانه مملکت دوست وهمدرد نخواهد بود
لازم که درحصه وحدت قومنده رهبری جهاد مساعی
صحیح واخلاص کامل رابخرچ داده تثبت همدردی
واقعی روشن گردانیده شود شمشیر خان کمشنر
موظف همان وقت وعده قطعی داده که تنظیم ها
رامجبور به وحدت خواهم نمود همان بودکه رهبرها
تنظیم نزدکمیشنر رفته به هرنیرنگ که بوده کمیشنرمو
صوف را ازعزم وعده کردگی خود پشیمان گردانیده
دریکی از روزها کمیشنر مؤظف برای اجتماع نماینده
گان ومشران اقوام ومجاهدین مؤسسین جهاد اظهارنمود
اندکه اتحاد وحدت وظیفه خود افغانها بوده مایان باساس
مهمان نوازی مزاحم کسی نمیشویم همان بود .

اجتماع فوق الذکر بتجویز تصمیم اجتماعات خود را
دوام داده در مسجد مدنی نمک مندی جلسات اجتماعی
را شروع دوام داده در اجلاس ابتدائی یک دو روزی تثبت
شد که نمایندگان و مشران و قوماندانان مجاهدین
عموماً ولایات و اکثر مناطق افغانستان موجود
باساس پشنهادات اشخاص معقول و هالی فهم
و معلومات تجربوی تاریخی بودند که به اجتماع عمومی تقدیم
خواهش نمودند که در طول تاریخ همچو مشکلات
ملی توسط جرگه ها و یا لویه جرگه عنعنوی حل و فصل
گردیده و میگردد پشنهادات تعداد زیات اشخاص
معقول تحت غور عمیق قرار داده مورد پسند واقعی -
عموماً اراکین اجتماع جلسات مخلصانه که بیش از پنجصد
نماینده گان و مشران اقوام و عموماً ولایات و مناطق
مختلف افغانستان گردآمده تجویز را اتخاذ گردانیده
که شرایط تخنیکی صحیح معیا نبوده لازم که ممثله لویه
جرگه را دایر نمائیم که لویه جرگه عنعنوی را تمثل نماید
که دران تجوزات حل مشکلات همه جانبه ملت مرعی -
گردد همان بود که ممثله لویه جرگه که بیش از پنج صد

نفر قوماندانان مجاهدین مشران ونمایندگان اقوام ولایات
ومناطق مختلف روحانیون علماء اشخاص هلی درک
واقع موجود بود بتاریخ (۱۴ / ۱۰ / ۵۸) که مطابق
/ / بوده ممثله لویه جرگه در مسجد مدنی دایر
وهمه نمایندگان ولایات دو طلبانه ثبت نام نموده
که تعداد آن بیش از یکهزار و پنجصد نفر رسیده درجلسه
اول احمدجان خان احمدزی که دگروال متقاعد ازجمله
محسن سفیدان بوده بحیث رئیس موقت تعین
بعداً محمدعمر بیرک زی جدران به صفت رئیس
وکیل نوراحمد "مصلح" به صفت منشی به اتفاق
آراء انتخاب گردیده که جلسات جرگه شروع که همه
روز که بعد از قراءت چند آیات مبارکه توسط یکی
از علماء اعضاء جرگه جلسات ممثله جرگه شروع اعضا
جرگه همه روز به نوبت که قبلاً ثبت نام شده بود درباره
وحدت مجاهدین پیش برد اتحاد واتفاق تنظیم ها و
مسلمانان و مبارزین جهاد اظهار نظر نموده که ازطرف
منشی جرگه ثبت گردیده که در اخیر بنام جریان ممثله
لویه جرگه مجموعه کتاب طبع گردیده

باساس تقاضای جلسات ممثله جرگه تنظیم رهبری جهاد مجبور وحدت و اتحاد گردیده اراکین ممثله توت یک فیصله ۲۴ ماده ئی نسبت پیش برد جهاد واحد واقعی تنظیم های ومجاهدین فیصد و تصویب نموده اراکین جرگه را رخصت یک هیئت یک صد نفری دارالنشاء راجرای نتایج آینده باقیماند ه در بین تنظیم های اتحاد مذکور گرچه باساس فشار اراکین ممثله جرگه نمایندگان ملت بوجود آورده شده

اما رهبران متحدین دلچسپی واقعی بران نداشته چندان اهمیت به اتحاد قایل نبوده اتحاد موصوف به پراکنده گی تدریجی تمایل داشته .

که بالاخره نحوه رئیس اتحاد را رسماً سلف اعتماد گردانیده .

امّا با وجود سلف اعتماد رهبران متحدین اتحاد از طرف حکومت نظامی پاکستان تنظیم دیگری بر علاوه شش تنظیم سابقه بنام تنظیم اتحاد تحت قیادت عبدالرب رسول "سیاف" بوجود آورده شد شش تنظیم به هفت تنظیم مبدل گردیده. هیئت واعضاء دارالانشاء ممثله جرگه برای اجلاس دوهم

اعضاء جرگه را دعوت داده و قبل از دعوت دادن
اراکین اجلاس دوهم یک هیئت منظم از اراکین
اعضاء دارالانشاء ممثله جرگه موظف گردیده که یک
مسوًیدهٔ قانونی برای اجلاس مرتب و هم ترکیب
اراکین اجلاس دوهم منظم گردانیده همان بود
که هیئت مذکور مساویدهٔ قانون پیش برد جهاد
چوکات اورگان اتحاد واحدت ملی را ترتیب بعداز
غور عمیق هالی دانش و فهم مطابق ان مساویده تجویز
شده فعالیت عملی دعوت اراکین اجلاس دوهم
ممثله لویه جرگه که سه، سه نفر از هر ولسوالی یک یکنفر
از هر علاقه داری سه سه نفر از مراکز ولایات به تناسب
وکیل های شورا، یا ولسی جرگه هفتاد نفر حقوق دانان
به صلاحیت دارالانشاء ممثله لویه جرگه اجلاس اولیه
یکصد نفر مشران و نماینده گان اقوام مختلف کوچی
افغانستان را ذریعهٔ اعلان رادیوها ازاد و رادیو
بی بی سی اوراق پست کات های دعوت برای
اراکین اجلاس دوهم ممثله جرگه مطابق تجویز
مساویدهٔ موعید تعین شده ابلاغ گردیده اراکین
مذکور دعوت داده حین که اراکین مذکور کرد امده

جمع شدهٔ. مساویده مرتب هیت منتخب که از تفصیل نظا
جهاد یک حرکات اورگان واحد که عبارت از یک
جرگه مختصر بنام جرگه انقلاب اسلامی که دو نفر
نمایندگان هر ولایات پنج نفر نمایندگان اقوام
کوچی هفت نفر نمایندگان به شمول رهبر هر تنظیم
جهادی تنظیم پشاور پاکستان و تنظیم‌ها منظور شده
ایران شمولیت داشته و جرگه انقلابی و اسلامی یک جرگه
دیگر در حرکات خود بنام عاملیه جرگه که دارای چندین
انجمن ها بوده تجویز شده بود بتاریخ ۵۹/۲/۲۱
اجلاس دوهم در صحن یک تعمیر بزرگ که (۹۱۶) نفر
نمایندگان ملت اشتراک ورزیده بوده دایر مسویده
مرتب شده از طرف منشی ممثله جرگه قرائت به هر
ماده آن از طرف نمایندگان فوق اراکین جرگه یا عث
علیحده علیحده صورت گرفته بعداً که بعد اکثر آرا قانون
موصوف بنام فیصله ممثله لویه جرگه تصویب یک یک
کاپی فیصله مذکور رسماً به تنظیم های جهادی مقیم پشاور
و ایران فرستاده شده که در مقابل فوراً محاذ ملی اسلامی
انرا لبیک گفته چند اراکین و اعضاء دارالانشاء دعوت
داده اظهار داشته که فیصله مذکور به تمام معنی مورد

ملت واقع گردیده خاصتاً جرگه های قرن هفده که نماینده گا
اقوام مختلف افغانستان بدون تماس و مداخله کدام مرجع
رسمی درمانجه که در نواحی و پنجاه کلو متری شهر کندهار
واقع بوده جمع گردیده یك جرگه ملی را دایر دران میرویس خان
هوتکی را به صفت مشر خود ها انتخاب و تصمیم مقابله به حکومت
وقدرت صفوی اتخاذ نموده وانرا عملاً انجام گردانیده اند
وهمچنان جرگه قرن هجده که بعد از وفات نادر افشار
افغانستان بدون سرنوشت و یادر تصمیم بوده
نماینده گان اقوام ملی واشخاص با اهمیت در مزار شیر سرخ نواحی
جمع شده لویه جرگه را دایر نموده احمدشاه بابا را بحیث
زعامت ملی خود انتخاب گردانیده اند و بعداً تعین وانتخابات
پادشاهان بعدی هم توسط جرگه ها ملی صورت گرفته است در
قرن اخیر (۲) پادشان دولت افغانستان به اهمیت لویه جرگه
به رسمیات قانونی قایل و ان رایك اورگان ویا وسیله قانون
ساز پنداشته اعضاء واراکین لویه جرگه توسط فرامین
سلطنتی دعوت داده اند مقام وحثیت لویه جرگه را مافوق
حثیت حکومت ودولت پنداشته فیصله وتصویب آن قابل
احترام همجانبه وانمود گردانیده اند

قبول همه جانب مایان بوده محاذ ملی اسلامی شمولت
خود را درچوکات جرگه انقلابی اسلامی موافقه دارد و
سعی وکوشش بکار انداخته دو تنظیم هم نظرخود
که عبارت ازجبهه ملی نجات و حرکت انقلاب اسلامی
بوده نیز متفق ساخته که درچوکات مذکور شامل
ویک ارگان منظم جهاد که وسیله نجات ملت افغا
نستان گردیده باشد بوجود اورده شود اعضاء اراکین
جرگه مطمئن ساخته خواهش نموده که الی انجام
تصمیم فوق الذکر محاذ ملی اسلامی اراکین جرگه
انقلابی اسلامی فعالیت خود را ملتوی ومعطل قرار
داده باساس اطمنان رهبر محاذ ملی اسلامی اراکین
جرگه در حالی انتظار مانده رهبر محاذ گرچه دو تنظیم
دیگر را بخود متفق گردانیده بنام اتحاد اسلامی مجاهدین
اسلامی سه گانه اتحاد نموده تنظیم های بنیادگرا را
که شاخ وبیخ تنظیم های دیگری بریده بنام اتحاد
هفت گانه اتحاد مجاهدین اسلامی اتحاد نموده مقصد
رهبر محاذ ملی اسلامی وعده داده گی برای اراکین جرگه
فریب وچل بوده هدف ممثله لویه جرگه اتحاد وحدت
ملی بوده که بر آورده شد، اما برای رهبران جهادی

اسلامی چنین زمینه ها مساعد بوده که هرچه که خواسته باشد انرا انجام کرده میتواند ملت افغانستان را ملکیت شخصی و مورثی خودها دانسته که سرنوشت انرا بازیچه خودها قرار داده .

اتحادهای فوق را برای چند روز بوجود آورده واپس محو ونابود گردانیده و بعداً چندین بازیچه دیگر را انجام داده اند.

اراکین ممثله جرگه طبق معمول عنعنوی بعداز فیصله و تصویب مرخص گردیده اند

بااحترام

لویه جرگه مهاجر در کویټه

درسال ۱۳۶۰ ورحالی انتظار به تحول جدید مهاجر افغانی مقیم پاکستان ازطرف کریم خان علی زی ددوست محمد کرکیچ به همکاری عبدالوکیل صداقت ابلاغیه دعوتنامه نشر گردیده که درموعید هینه دوماهه اینده نسبت سرنوشت افغانستان لویه جرگه درکویټه دائرخواهدگردید مصارف ان به عهده مشران مهاجرافغانی بلوچستان بوده باساس ان اکثر رجال مهاجرصوبه سرحد که بیش از پنج هزار نفر اعزام کویټه گردیده رجال مهاجربلوچستان و اکثر قوماندان و مجاهدین داخل هم درکویټه جمع شده بد بختانه که حکومت پاکستان به هر ملحوض که بوده شدید مخالفت و ممانعت نموده حتی مخصوصاً ضیاء الحق صاحب رئس جمهور پاکستان درموعید مذکور درکویټه تشریف برده پولس قطعاً برائے اجتماع واجلاس و دائر نمودن جرگه مرقع نداده.

مردوم جمع شده درسعی وکوشش.

درتاب وتلاش زینه سازی وابُرنمودن جرگه بود بلاخره یک تعداد زیاد رجال که بیش از سه هزار نفر بوده از جهات کامیل کارگرفته بداخل یک سرای جمع شده درحالیکه درمیین پولس ها پاکستانی محاصره بوده درفرصت کمی جرگه ... دایر برای دیگران فرصت دخول میسر نگردیده رجال که جرگه ... دایر درمقابل یک پشنهاد که توسط شمس الدین مجروح قرایت شد به اتفاق اراها به شور وحل هاله فیصله وتصویب نموذکه یک نظام منظم تحت قیادت اعلحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه سابق بوجود آورده ومنظم گردد تا برای تشبیر جهاد و سرنوشت اینده افغانستان رول فعال عملی گردد بعداً باساسی تقاضا وفشار پولس ها مذکور اراکین جرگه بعد از انجام وظیفه مرخص و شهرکویټه ترک نموده چون اراکین جرگه مطابق منصه اظهار نظر وتصویب نموده پرگرام مذکور نسبت عدم توجه رجال مټول ومما نعت حکومت میزبان مخالفت تنظیم هی ملتوی قرارگرفته .

والسلام

ثمره ونتایج شورای مشورتی راولپندی پاکستان

تنظیم های جهادی مقیم پشاور که عبارت از هفت تنظیم :

١- جبهه نجات ملی مجددی صاحب

٢- حرکت انقلاب اسلامی محمدی صاحب

٣- اتحاد اسلامی استاد سیاف صاحب

٤- حزب اسلامی حکمتیار صاحب

٥- محاذ ملی اسلامی پیر صاحب افندی

٦- جمعیت اسلامی ربانی صاحب

٧- حزب اسلامی خالص صاحب .

هفت تنظیم که جهادی اسلامی افغانستان را رهبری نموده ومینماید هرکدام انها به نوبه خود درحصه جهاد واقعی اسلامی نقش فعال را بازی نموده

[...]دی نماید اما اکثریت هفت تنظیم موصوف موجب پراگندگی
مجاهدین و مسلمانان افغانستان گردیده و میگردد گرچه رهبرها
تنظیم مذکور چندین مراتب به شکل وانواع مختلف در بین خود
ائتلاف واتحاد نموده اند اما دیر نگذشته که واپس بهم فاشده
وپراگنده شده که سبب تشویش همه مسلمانان بوده وباشد در
سال (۱۳) مطابق (۱۹) به هر وسیله وموجب
که بوده رهبران تنظیم های موصوف دربین خود ها باری
دیگر ائتلاف نموده قیادت و ریاست مقام ائتلاف را
نوبتاً برای یک ماه دربین خودها موافقه نموده حتی دوره
نوبت های خود را هرکدام انها انجام نموده بعداً کمی
بهتر تر موافقه موعد نوبت قیادت را به سه سه ماهه
تمدید نموده در عین جریان ائتلاف تجویز بوجود اوردن
حکومت موقت عبوری را بکار انداخته انجینر احمد شاه احمدزی
را نامزد صدارت حکومت عبوری رویکار نموده حتی چند
نفر معاونین و وزیرها اعضاء کابینه ان را نیز نامنهاد نموده اند
مدتی درحالی سقوط درقوت ملتوی مانده رهبران تنظیم
موصوف درصدد تصمیم شوری ویایک اجتماع ملی
شده یک شوری مشورتی به همکاری بعضی مقامات

حکومت مزبان پاکستان درحاجی کمپ را هور پندی ترتیب
که دران شصت شصت نفر قوماندانان ، روحانیون ، علماء شرا
اقوام هفت تنظیم مذکور دعوت وجمع آوری نموده اند
برعلاوه ان بیست نفر دیگر توسط تیم غیر رسمی مولوی منصور
صاحب و قاضی محمد امین صاحب و موزن صاحب وشورای
اتفاق هالی تشیع دران جاجمع شده که جمله اراکین اعضا
شورای مشورتی به (٤٤٠) نفر رسیده جریان شورای مشورتی
شروع گردیده شورای مذکور ازینگاه نقطه نظر اهمیت
شخصیت های اشخاص گرد آمده قابل اهمیت بوده اما شوری
مشورتی موصوف افتکار هفت تنظیم بوده اشخاص جمع شده
گرچه اشخاص با اهمیت فردی بوده چون به شکل انتصاب
توسط هفت تنظیم جمع اوری شده لهذا از پشتوانی ملیت
برخوردار نبوده وهم شوری مشورتی کدام سابقه تاریخی عنعنوی نداشته
خاص پدیده جدیدی تنظیم های رهبری جهاد بوده وپس جریان شوری
مشورتی به ترتیب بوده که در موقع شروع وبوجود امدن شوری مشورتی
نوبت قیادت سه ماهه ائتلاف به عهده جناب حضرت صاحب
بوده درابتداء جریان شروع باعث ازطرف استاد سیاف منشی
شوری مشورتی اعضاء کابینه حکومت نامنهاد انجنیر احمدزی طور
مبهم یاد اوری نموده اما اعضاء واراکین شوری موصوف چندان

دل چسپی نگرفته حتی هیچ التفات هم نشده است درحین جریان اراکین شوری موصوف درجلسات خصوصی ترتیب گرفته شد که ده ، ده نفر ازجمله اراکین شصت . شصت نفر هر تنظیم که جمله هفتاد نفر میشود جمع شد از رهبرهای تنظیم وکالت واختیار تحریری بوجود آوردن یک حکومت موقت گرفته میشود همان بود که هفتاد نفر مذکور جمع شد نزد رهبرها رفته اختیار قطعی تحریری از آنها گرفته بعداً ازجمله هفتاد نفر (۱۴) نفر که دو دو نفر هر تنظیم موظف شد چهارده نفر مذکور خارج کمپ مذکور جلسات خصوصی ترتیب بعد از دو روز توقف درجلسه عمومی شورای مشورتی ۱۴ نفر اعضاء کمیته منتخب حاضر شد مولوی جلال الدین حقانی نمایندگی کمیته مذکور اظهار نمود که کمیته موصوف ترتیب اتخاذ نموده که حکومت عبوری قدرت را به سهم ها وزارت ها تقسیم نموده در بین رهبری های تنظیم ها از طرف اعضای شورای مشورتی رای گیری صورت میگیرد اعضاء کمیته مذکور صندوقهای رای گیری تکت ها را دنده ها که در هر تکت عکس هر هفت رهبر تنظیم ها چاپ نشده بود برای هر یک اعضا شورای مشورتی حق دو رای قایل شده بودند یعنی هرکدام اعضاء شورای مشورتی توسط یک مهر خورد که ان هم اعضا کمیته ۱۴ نفر مذکور به خود آورده بودند در مقابل دو نفر سربراهان

تنظیم ها طوری سری مهر نموده در صندوق که در منظر
عام گذشته شده بود تکت مذکور را می انداخت بعد
نفر مذکور از تالار شورای مشورتی خارج میگردید فوراً
رایه گیری شروع شد فرصت برای فرمایش ورای نمائی
بکس نمانده بعد از ختم رای گیری در نتیجه جناب
حضرت صاحب صبغت الله مجددی به اخذ (رای درجه اول)
کامیاب به صفت شخص اول حکومت عبوری
یعنی به حیث رییس جمهور انتخاب وزارت صحیه
نیز به سهم درجه اول به استدون ریاست جمهوری
تعین شده بود تعلق بوده برای مقام صدارت عظمی.
به درجه دوهم استاد عبدالرب رسول سیاف صاحب
به اخذ (رای درجه دوم) کامیاب وزارت مخابرات به سهم صدارت
تعین شده به تعلق ان بوده به درجه سوم مولوی محمد نبی
محمدی صاحب به اخذ رای درجه سوم کامیاب وزارت دفاع
و وزارت تحقیقات علمی وزارت زراعت به سهم
ان در تقسیم گرفته شده بود به ان تعلق گرفته بدرجه
٤، چهارم انجنیر گلبدین حکمتیار به اخذ (رای درجه چهارم)
کامیاب وزارت خارجه و وزارت عدلیه و سرحدات در
سهم درجه مذکور تعین به ان تعلق گرفته بدرجه پنجم

مولوی محمد یونس خالص به اخذ (رای درجه پنجم) کامیاب
وزارت داخله و وزارت امنیت و وزارت حج اوقاف به سهم
درجه مذکور تعین به انها تعلق گرفته بدرجه ششم استاد
ربانی صاحب به اخذ (رای درجه ششم) کامیاب وزارت عمار مجدد
وزارت مطبوعات وفرهنگ و وزارت معدن وصنایع
درسهم درجه مذکورتعین به آنها تعلق گرفته بدرجه هفت
پیر افندی صاحب به اخذ (رای درجه هفتم) کامیاب گرچه درجه آن اخری
اما سهم ان مفید تر بوده که عبارت ستره محکمه قوه قضایه
وزارت مالیه و وزارت تعلیم و تربیه به سهم آن تعین
شده به انها تعلق گرفته بعد از انجام جریان مذکور حکومت
عبوری بوجود امده از طرف چهار مملکت خارجی که عبارت
سعودی ملیزیا وغیره به رسمیات شناخته شده درابتداء رای
به جوش وخروش شروع بکار نموده اند بعد از سفری شدن
مدتی کمی در بین تنظیم های مذکور اختلافات شروع
حکومت مذکور به تدریجی به سقوط مواجه گردانیده مطلب
درجریان فوق نتائج شوری مشورتی بوده که مقصد
اصلی نرسیده انزاکه شوری مذکور یک اجتماع بزرگ
با همیت بلیاض شخصیت فردی هالی ملت افغانستان
بوده اما به شکل دعوت اتصابی جمع اوری گردیده از

جرگهٔ مشهور قرن هفده

شاه حسین صفوی که در سال (۱۶۶۴) در اصفهان، ایران
پادشاه یک حصه افغانستان که عبارت شهر قندهار بود
تحت تسلط داشته گرگین خان گرجستانی که یک جنرال مسلمان
شده گرجی بوده به صفت واکدار حکومت قندهار موظف
گردانیده اصلاً پالیسی حکومت صفوی درباره اتباع افغانها
سرکوبی وسرزنیش نمودند قبایل ابدالی تقویه وترجیح
دادن به قبایل غلجی ها بوده که قبایل ابدالی از تشدد تظلم حکومت
صفوی از مناطق تحت تسلط صفوی به مناطق هرات و غیره
فرار و آواره گردیده در بین قبایل غلجی ها میرویس خان
هوتکی پسر شاه عالم خان شخصی هوشیار، مدبر،
سیاست دان بوده که اصلاً در مقابل تسلط حکومت اجنبی
در افغانستان مخالف بوده اما نسبت زمینه سازی در چوکات
حکومت صفوی خود را به گرگین خان نزدیک مورد اعتماد
آنها گردیده به صفت کلانتر شهر و یا شاروال یعنی رئیس بلدیه
قندهار مؤظف گردیده میرویس خان در صدد کوشش اتفاق

پشتوانی ملت برخوردار نبوده اگر شوری مذکور مطابق
عنعنهٔ تاریخی جرگه و لویه جرگه به مصلحت هالی ملت بوجود
اورده می شد ممکن نتایج مثبت ان از پشتوانی ملت برخوردار
و حکومت دولت ثمرهٔ ان به سقوط مواجه نمی شد

حال چه باید کرد؟

متوسیله و جبیره برای سر دوچار مصیبت فعلی ملت افغانستان مطابق جریانات تاریخی تثبت شده که در طول تاریخ از قرون قدیم که افغانستان سر دوچار مصیبت ملی گردیده رجال با عالیت جمع شده مطابق اوامر قرانی در بعض خود جرگه و یا لویه جرگه دایر نمینه مشوره و شورای

وامرهم شوری بینهم

را مساعد گردانیده، خصوصاً درحالی اضطراری - مصیبت ملی و مملکتی را تحت غور عمیق قرار داده حل و فصل گردانیده که مثال های برجسته تاریخ گردیده و میگردد.

مصیبت عظیم مسله کنونی افغانستان که علاوه بر مصیبت ملی و اجتماعی مصیبت های فردی و - ... که دامنگیر فرد فرد افغانستان بوده ... برای رفع نفاق و شقاق و مصیبت های عظیم ملی

اجتماعی وفردی آیا.

چاره طبیب مرض خود شده باشم لازم نیست
بلکه فرض است که وسیله وجیره رفع مصیبت -
عظیم را بوجود آوردن و زمینه سازی دایر نمودن
لویه جرگه عنعنوی تاریخی افغانستان که دران رجال
بزرگ اجتماع فضلا علماء روحانیون اشخاص
مقتدیر ملت قوماندانان برجسته مجاهدین نماینده گان
ملت مصیبت زدگان معیوبین جنگ وجهاد اسلامی
وارثین شهدا اهل فام ودانش صاحب منصبان باتجربه
اردو نماینده گان اداره کننده گان مهاجرین درممالک
اجنبی و غیر وغیره اشتراک ورزیده مصیبت ملی
اجتماعی خود رفع وانتخاب زعامت ملی تحت غور عمیق
قرارداده تکمیل مصیبت ومشکلات ملت خود شده -
مطابق عنعنه تاریخی تصویب وفیصله را بوجود آورده
بعداً مطابق آن انجام عمل نموده تا از تباهی ومصیبت
آینده فارغ به جهان و جهانیان ثابت گردانیده که
افغان ها اگر شهامت وشجاعت فداکاری وقربانی
در پیکار جنگ و مبارزه بل مقابل قدرت عظیم

دشمن داشته ودارد صلح دوست هم بوده درک
شهورکافی عالیت صلح ودستورالعمل رفع
مصیبت های تاریخ هم داراد بوده ومیباشد تا
شهامت واقعی افغان ها در نزدجهان وجهانیان
اظهرمن الشمس جلوه گرشده باشد تا قابل افتخار
تاریخ عالم اسلام گردیده باشم وهم از مصیبت
وتباهی ومخالفت های ذات البنی قتل قتال وبرادرکشی
اوره گی وپراگنده گی مصیبت های گوناگون مجاهدین
ومهاجرین افغانستان رها شده وبوسیله تشکیل
یک حکومت اسلامی قبل قبول تمام مسلمان ومجاهدین
افغانستان به عاده کامل امنیت درکشورخدمت
دین ووطن وهمکاری فعال درانجام وظیفه
مسئولیت تاریخی در برابر عالم اسلام وجهان
بشریت نائل گردیده باشم

وَمِنَ اللهِ التَّوفِيق

اگر درد و غم به پیکر آزاد ملت است
بی شک طبیب حاذقش افراد ملت است
جستن علاج درد بیگانگان خطاست
درمان درد بسته به امداد ملت است
عز و جلال و حشمت و خوشبختی هرکجا
از اتفاق و وحدت و ایجاد ملت است

خطاط: شیر محمد یوسفزی (قیمت: [illegible])

عتذار

خوانند ه کان محترم ورجال باشهامت افغانستان

ازخلال جریانات تاریخی جریان مختصر تاریخی جرگه
ها ویا لویه جرگه ها که از وسط قرن هفرة الی اخیر که
بوسیله ان شکلات ومصیبت های تاریخی ملی افغانستان
رفع گردیده که برای وضع فعلی افغانستان مثال های
برجسته بوده ومیباشد به قلم شکسته خود نگاشته چون
بنده تاریخ نویس ونوسنده نبوده ممکن که رساله مرتبه
ازخطاء واشتباهات خالی نباشد ازخوانند ه کان محترم
گرامی ضمن اعتذار تمناء داریم که به اصلاحات وپیشنهاد
ات سالیم مارا اگاهی واده راء نمائی کرده ممنون رم
سازید که درچاپ بعدی نواقص ان اصلاح ومرفوع
گردد

واقتدار افغانها بوده اهالی قندهار که از تظلم گرگین خان
شاکی بوده عرایض خودرا بحکومت مرکزی اصفهان تقدیم
که دران میرویس خان هم شامل بوده گرگین از ان واقف
میرویس خان را تحت الحفظ بحکومت مرکزی اصفهان ـ
اعزام چون میرویس که شخصی مدبر بوده بزودی اعتماد
حکومت مرکزی را حاصل واپس بوظیفه خود موظف گردیده
درعین حال برای ادای فریضه حج به بیت الله شریف رفته
درانجا فتوی جهاد در مقابل حکومت اجنبی از علماء اسلامی
مقیم بیت الله بدست آورد حین وظیفه خود را واپس اشغال
نموده درصدد جستجوی اتحاد مزید افغانها گردیده که درنتیجه
اجتماع نماینده گان اقوام مختلف افغانها بوجود آمده یک جرگه با
اهمیت را درمانجه که تخمین درپنجاه کیلومتری طرف شمال شرقی
قندهار واقع بوده دایر دران میرویس خان بحیث مشر خودها
انتخاب در مقابل قوه ئی ۱۲ هزاری صفوی که در قندهار ـ
مستقر بود تصمیم اتخاذ مقابله نموده که در نتیجه بزودی
گرگین خان را به هلاکت رسانده قوای صفوی را تارومار
نموده استقلال خود را حاصل میرویس خان هوتکی
به اساس تصویب جرگه فوق الذکر که بحیث مشر تعین

شده بود بحیث پادشاه شناخته شد . میرویس خان باساس فعالیت خود ساحه حکومت قندهار الی سرحد مقر غزنی واساعت داده بدبختانه که میرویس خان عمر کوتاهی داشته در عمر (۴۱) سالگی در (۱۱۲۰) هجری وفات نموده درحالیکه میرویس خان دو پسر محمود (۱۸) ساله و حسین (۱٤) داشته امایک اجتماع نمایندگان مقتدر اقوام جمع آوری گردیده یک جرگه (۴۰) نفری دایر میرعبدالعزیز برادر میرویس خان جانشین میرویس خان بحیث بادشاه سرزمین قندهار انتخاب گردیده چون میرعبدالعزیز کفایت صحیح نداشته درتصمیم دراوردن واپس حکومت قندهار تحت سلطه حکومت صفوی بوده که از طرف اعضاء فامیل اش کشف توسط محمود برادرزاده اش به ضرب شمشیر میرعبدالعزیز به هلاکت رسانده شد وقتیکه میرعبدالعزیز بعد ازیک سال پادشاهی به هلاکت رسیده بعداً یک جرگه بزرگ دایر و محمود را عوض میرعبدالعزیز بحیث بادشاه انتخاب شاه محمود شخصی مُدبر باکفایت بود ساحه بادشاهی خود وسع تر ساخته حکومت صفوی را سقوط داده شاه حسین

صفوی را زنده تسلیم وشاه حسین صفوی تاج پادشاهی خود را ازسر خود برداشته بالای سرشاه محمود هوتکی گذشتانده شاه محمود (۹) سال در قندهار واصفهان، ایران بالای ایران وبعضی مناطق افغانستان بادشاهی نموده تدبیر جرگه بزرگ در اصفهان وقتیکه شاه محمود بعد از ۹ سال پادشاهی در اصفهان فوت بعداً نمایندگان اقوام دراصفهان جمع شده جرگه بزرگ دایرنموده

جرگه بزرگ افغانها در اصفهان ایران

وقتیکه شاه محمود بعد از (۹) سال سلطنت در اصفهان
فوت شد نماینده گان اقوام در اصفهان اجتماع نموده
جرگه بزرگ دایر در آن جرگه شاه اشرف پسر میر عبدالعزیز
را عوض شاه محمود به صفت پادشاه انتخاب نموده اند
شاه اشرف (۴) سال در اصفهان حکم روائی نموده با-
وجودیکه در مقابل حکومت عثمانیه ترکیه مواجه شده
که حکومت مذکور از طرف شاه طهماسپ پسر شاه حسین صفوی
طرفداری داشته شاه اشرف قوای عثمانیه را شکست
داده سلاح و مهمات قواه بزرگ عثمانی طور غنیمت
گرفته بعداً واپس برای آنها باساس پرستش-
اسلامی غنایم بدست آمده را تسلیم داده حینیکه
نادر افشار و همکاران شاه طماس در ایران بروز اکثر
مناطق ایرانی را تصرف نموده شاه اشرف را نیز به
تسلیمی مجبور گردانیده شاه اشرف قبلاً زنهای فامیل
خود را توسطه خواجه سرای یعنی محرم شاه تسلیم نموده بعداً -

جرگه و یا لویه جرگه تاریخی

عنعنوی که

مصیبت های عظیم ملی

را رفع نموده

خواهد نمود

(مؤلف و مرتب کننده)

ن. ا. م. ح

سال: (۱۳۷۰) هجری شمسی

جرگه ویالویه جرگه تاریخی

عنعنوی که
مصیبت های عظیم ملی
را رفع نموده
خواهد نمود

مؤلف و مرتب کننده)
ن . ا . م . ح

سال ۱۳۷۰ هجری شمسی

فهرست